

Lausunto rakentamislain muuttamisesta

HE 101/2024 vp
Eduskunnan ympäristövaliokunta 10.10.2024

Janne Pesu
Ryhmäpäällikkö

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute

Yhteenveto

Suomen ympäristökeskus ei pidä hyvänä sitä, että rakennusalan ohjausta vähähiilisyyteen heikennetään merkittävästi siitä, mitä lain valmisteluvaiheessa on linjattu.

Ilmastaselvityksen ja raja-arvojen käyttö rakennuksen vähähiilisyyden sääntelyyn lykkääntyy käytännössä paljon yli vuodella, kun siirtymisajan pitkittymisen lisäksi ilmastaselvitys vaaditaan vasta loppukatselmusvaiheessa.

Korjausrakentamisen jättäminen sääntelyn ulkopuolelle heikentää olennaisesti kykyä vaikuttaa 40 prosenttiin rakentamisesta.

Suomen rakennusala suhtautuu positiivisesti rakennusten vähähiilisyyden sääntelyyn. Tieto tulevasta säätelystä on saanut rakennusalan liikkeelle ja hyvään yhteistyöhön. Nyt vastaava säätely laajenee koko Eurooppaan.

Rakentamislain valmisteluvaiheessa alkanut hyvä kehitys uhkaa katketa merkittävältä osalta rakentamista, kun erillispientalojen ja korjausrakentamisen ottamisesta sääntelyn piiriin ei anneta minkäänlaista aikataulua tai indikaatiota.

Rakentamislaki vaikuttaa jo ennen raja-arvoja

- Uusi rakentamislaki (751/2023) toi ilmastonmuutoksen torjunnan osaksi rakentamisen lainsäädäntöä.
- Pitkään valmistellut vaatimukset rakennuksen elinkaaresta ja vähähiilisyydestä ovat edistäneet ilmastomyönteistä suunnittelua ja tuotekehitystä jo ennen lain voimaantuloa.
- Tieto tulevasta sääntelystä on saanut toimialan valmistautumaan ja kehittämään kilpailukykyään paremmin vastaamaan tulevaisuuden tarpeisiin. Tietopohjaa, osaamista, työkaluja ja tuotteita on kehitetty sekä palvelujen, että teollisuuden piirissä. Tätä kehitystyötä on tehty hyvässä yhteistyössä toimialalla ja yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa.

Ehdotetun muutoksen tärkeimmät ongelmat

- Sääntelyn lykkääntyminen heikentää vähähiilisyysskehitystä
 - Raja-arvojen käyttö
 - Ilmastaselvitysten tiedoista oppiminen
- Suuri osa rakentamisesta jätetään kokonaan sääntelyn ulkopuolelle
 - Väärä viesti rakennuslalle
 - Heikennetään valmiuksia laajentaa soveltamisalaa tulevaisuudessa

Ehdotetun muutoksen vaikutukset

- Kokonaisvaikutusten tarkka arviointi on käytännössä mahdotonta, mutta on selvää, että ehdotettu muutos rakentamislakiin lykkää tavoiteltuja päästövähennyksiä ja lisäksi vaikeuttaa kasvihuonekaasupäästöjen vähennystavoitteiden saavuttamista jättämällä olennaisia osia rakentamisesta kokonaan sääntelyn ulkopuolelle.
- Ehdotetun muutoksen myöhäinen ajankohta käytännössä pakottaa siirtymisajan pidentämiseen ja sitä kautta menetettyihin päästövähennyksiin.
- Säädösohjauksen ulkopuolelle jäävien erillispiientalojen ja korjausrakentamisen osalta muutoksen arviointi on erityisen vaikeaa, mutta sikäli kun mitään aikataulua näiden huomioimiseksi ei tule, jäänee vähähiilisyysskehitys näiden osalta heikoksi.

Kiitos!

Lausunnon valmisteluun osallistuivat ryhmäpäällikkö Janne Pesu, kehittämispäällikkö Hanna-Liisa Kangas, kehittämispäällikkö Ari Nissinen, projektipäällikkö Teemu Pekkanen, tutkija Jouni Räihä, tutkija Sara-Tuuli Siiskonen, ja vanhempi tutkija Anna Strandell.

Sähköposti: etunimi.sukunimi@syke.fi

Puhelin: Syke vaihde +358 295 251 000

Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute